

Legea Privind sistemul public de asigurări sociale

Capitolul I. DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Noțiuni

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

asigurări sociale - sistem de protecție socială a persoanelor asigurate, constând în acordarea de indemnizații, ajutoare, pensii, de prestații pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă și de alte prestații, prevăzute de legislație;

ajutor de deces - sumă de bani ce se acordă prin sistemul public de asigurări sociale în cazul încetării din viață a asiguratului sau a pensionarului;

indemnizație de șomaj - formă de protecție socială a persoanei asigurate apte pentru muncă și neîncadrate, ce constă dintr-o sumă de bani stabilită și acordată lunar, în conformitate cu legislația;

asigurat - persoană fizică aptă pentru muncă, cu domiciliul sau reședința în Republica Moldova, pentru care plătitorii contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat plătesc contribuții de asigurări sociale în vederea beneficierii de dreptul pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor sociale prevăzute de lege;

autoritate/instituție bugetară - entitate de drept public care, conform actelor de constituire, este finanțată de la bugetele componente ale bugetului public național;

autoritate/instituție publică la autogestiune - entitate de drept public care, potrivit actului normativ prin care a fost fondată, desfășoară activitate necomercială (nonprofit) și activează în baza principiilor de autogestiune;

bugetul asigurărilor sociale de stat - totalitate a veniturilor, a cheltuielilor și a surselor de finanțare destinate pentru realizarea funcțiilor și gestionarea sistemului public de asigurări sociale;

Casa Națională de Asigurări Sociale (denumită în continuare Casa Națională) - autoritate administrativă centrală în subordinea Guvernului, care administrează și gestionează sistemul public de asigurări sociale;

casă teritorială - subdiviziune structurală a Casei Naționale care nu are calitate de persoană juridică;

cod personal de asigurări sociale - semn convențional de înregistrare atribuit fiecărui asigurat;

colectare a contribuțiilor de asigurări sociale - activitate de organizare și efectuare a virării contribuțiilor de asigurări sociale pe conturile Casei Naționale;

cont personal de asigurări sociale - informație structurată despre un asigurat, care reflectă contribuțiile de asigurări sociale calculate și plătite, venitul la care s-au calculat acestea, prestațiile de asigurări sociale de care a beneficiat asiguratul, precum și alte informații aferente activității asiguratului;

contribuție de asigurări sociale - sumă datorată în mod obligatoriu de plătitorul contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat;

contract de asigurare - contract oneros, sinalagmatic care se încheie între o persoană juridică și o persoană fizică ce folosesc muncă salariată (denumite în continuare angajator) sau o altă persoană, pe de o parte, și structura teritorială a Casei Naționale, pe de altă parte, și care stipulează drepturile și obligațiile părților în domeniul asigurărilor sociale;

declarația persoanei asigurate - relatare, făcută în scris de către angajator, cu privire la contribuțiile de asigurări sociale declarate nominal pe fiecare angajat pentru perioadele din anii 1999-2017, prezentată Casei Naționale conform modelului aprobat de aceasta;

declarație privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii - relatare făcută în scris de către plătitorii contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat cu privire la calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii pentru fiecare perioadă de gestiune și prezentată Serviciului Fiscal de Stat conform modelului aprobat de Ministerul Finanțelor;

declarație privind evidența nominală a asiguraților - relatare, făcută în scris de către angajator, cu privire la executarea obligațiilor de plată către bugetul asigurărilor sociale de stat pentru fiecare angajat și prezentată Serviciului Fiscal de Stat;

fondul de rezervă al bugetului asigurărilor sociale de stat - fond bănesc, destinat achitării, în cazuri întemeiate, a prestațiilor de asigurări sociale și acoperirii altor cheltuieli ale sistemului public de asigurări sociale, prevăzute anual în legea bugetului asigurărilor sociale de stat;

incapacitate de muncă - situație în care se află asiguratul ca urmare a pierderii aptitudinilor fizice, intelectuale sau a deprinderilor de muncă din cauza unei boli sau unui accident;

indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă inclusiv indemnizație pentru îngrijirea copilului bolnav - formă de protecție socială a asiguratului, concretizată în o sumă de bani ce se acordă prin sistemul public de asigurări sociale pentru o anumită perioadă de incapacitate temporară de muncă;

indemnizație de maternitate - formă de protecție socială ce constă dintr-o sumă de bani acordată prin sistemul public de asigurări sociale femeilor asigurate, precum și celor care au încetat plata contribuției de asigurări sociale în condițiile prevăzute de lege, în caz de naștere a copilului;

indemnizație pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani - formă de sprijin bănesc ce se stabilește și se acordă prin sistemul public de asigurări sociale persoanei asigurate pentru creșterea copilului;

indemnizație pentru creșterea copilului cu vârsta mai mare de 3 ani adoptat sau luat în plasament în serviciul de tutelă/curatelă - formă de sprijin bănesc ce se stabilește și se acordă prin sistemul public de asigurări sociale persoanei asigurate pentru creșterea copilului adoptat sau luat în plasament în serviciul de tutelă/curatelă;

indemnizație unică pentru copilul adoptat sau luat în plasament în serviciul de tutelă/curatelă - formă de sprijin bănesc ce se stabilește și se acordă prin sistemul public de asigurări sociale persoanei asigurate în cazul adopției unui copil sau luării acestuia în plasament în serviciul de tutelă/curatelă;

indemnizație unică pentru perioada de încredințare a copilului adoptabil - formă de sprijin bănesc ce se stabilește și se acordă prin sistemul public de asigurări sociale persoanei asigurate în cazul încredințării unui copil adoptabil;

liber-profesionist ce practică activitate în sectorul justiției - persoană care are înregistrată una din formele de organizare a activității prevăzute de lege de avocat, notar, executor judecătoresc, administrator autorizat, mediator;

plătitorul contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat - persoană care, conform legislației privind sistemul public de asigurări sociale de stat, este obligată să calculeze și să achite la bugetul asigurărilor sociale de stat contribuții de asigurări sociale, majorări de întârziere și amenzi;

prestații de asigurări sociale - toate elementele plătibile către asigurat din fondul de asigurări sociale;

prestații pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă - forme de protecție socială ce se acordă prin sistemul public de asigurări sociale persoanelor asigurate ca sprijin bănesc sau de altă natură în caz de reducere a timpului de muncă sau de trecere temporară la o altă muncă din motive de sănătate, în caz de carantină,

de procurare a articolelor ortopedice, de necesitate a trimiterii la odihnă, la tratament balnear și în alte cazuri prevăzute de lege;

Registrul de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale – sistem unic automatizat de evidență nominală a persoanelor fizice și juridice plătitori de contribuții la bugetul asigurărilor sociale, inclusiv a persoanelor fizice ce se asigură în baza contractului încheiat cu Casa Națională, precum și a beneficiarilor prestațiilor de asigurări sociale;

recompensă – orice sumă, alta decât salariul, plătită de angajator în folosul persoanelor angajate prin contract individual de muncă, al persoanelor aflate în raporturi de serviciu în bază de act administrativ ori prin alte tipuri de contracte civile în vederea executării de lucrări sau prestării de servicii, inclusiv drepturile în natură reglementate prin acte normative sau contract colectiv de muncă, cu excepția drepturilor și veniturilor aferent căroră nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii;

reziliere a contractului de asigurare - încetare, desfacere pentru viitor, fără efecte retroactive, a contractului de asigurare datorită neexecutării obligației de către una dintre părți din cauze care i se pot imputa;

risc asigurat - eveniment sau fenomen la a cărui producere structurile teritoriale ale Casei Naționale sînt obligate să facă prestațiile respective de asigurări sociale;

sector privat – persoane fizice și juridice de drept privat ce se constituie în baza hotărîrii acestora, pe care o dotează potrivit scopului preconizat și care include, dar fără a se limita la acestea, următoarele forme: societate comercială, cooperative, întreprinderi de stat și municipale, organizații necomerciale;

sistem public de asigurări sociale - ansamblu organizat de forme de asigurări sociale care își păstrează individualitatea, depind unele de altele, realizîndu - se aspectul de totalitate prin care sînt ocrotiți asigurații.

Articolul 2. Garantarea și exercitarea dreptului la asigurări sociale

Dreptul la asigurări sociale este garantat de stat și se exercită, în condițiile legii, prin sistemul public de asigurări sociale.

Articolul 3. Principiile organizării și funcționării sistemului public de asigurări sociale

Sistemul public de asigurări sociale (denumit în continuare sistem public) se organizează și funcționează avînd ca principii de bază:

- a) principiul unicității, potrivit căruia statul organizează și garantează sistemul public bazat pe aceleași norme de drept;
- b) principiul egalității, care asigură tuturor participanților la sistemul public - contribuabili și beneficiari - un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege;
- c) principiul solidarității sociale, inter și intragenerații, conform căruia participanții la sistemul public își asumă conștient și reciproc obligații și beneficiază de dreptul pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor sociale prevăzute de lege;
- d) principiul obligativității, potrivit căruia persoanele fizice și juridice au, conform legii, obligația de a participa la sistemul public; drepturile de asigurări sociale se exercită corelativ îndeplinirii obligațiilor;
- e) principiul contributivității, conform căruia; drepturile de asigurări sociale se cuvin pe temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite;
- f) principiul repartiției, potrivit căruia resursele bugetului asigurărilor sociale de stat se redistribuie pentru plata obligațiilor ce revin sistemului public, conform legii;
- g) principiul autonomiei, potrivit căruia sistemul public se administrează de sine stătător, pe baza legii;
- h) principiul imprescriptibilității, potrivit căruia dreptul la pensie nu se prescrie;
- i) principiul incesibilității, potrivit căruia dreptul la pensie nu poate fi cedat, total sau parțial.

Articolul 4. Persoanele asigurate obligatoriu

În sistemul public, sînt asigurate obligatoriu, prin efectul, legii:

- 1) persoana care desfășoară activitate pe bază de contract individual de muncă;
 - 1-1) militarii care îndeplinesc serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, ofițerii de protecție și colaboratorii organelor securității statului și Centrului Național Anticorupție;
 - 1-2) persoana care exercită independent profesiunea de medic în una dintre formele de organizare a activității profesionale prevăzute de Legea ocrotirii sănătății nr.411/1995;
- 13) liber-profesioniștii ce practică activitate în sectorul justiției;

2) persoana care desfășoară activitate în funcție electivă sau este numită la nivelul autorității executive, legislative sau judecătorești, pe durata mandatului, ale cărei drepturi și obligații sînt asimilate, în condițiile prezentei legi, cu cele ale persoanei prevăzute la pct. 1);

3) persoana care se regăsește în una din situațiile următoare:

a) este asociat unic, comanditar, acționar sau manager în societate comercială;

b) este manager cu contract de management;

c) este membru al unei asociații familiale;

d) desfășoară activitate independentă;

e) este angajată în o instituție internațională dacă nu este asiguratul acesteia;

f) este membru de cooperativă meșteșugărească;

g) desfășoară activitate în o unitate de cult recunoscută și nu are încheiat contract individual de muncă;

h) a atins vîrsta de 16 ani și nu îndeplinește restricții în asigurarea obligatorie conform prezentei legi;

4) persoana care se regăsește în una din situațiile următoare:

b) desfășoară activitate agricolă în cadrul gospodăriei țărănești sau activitate privată în domeniul forestier;

b1) exercită activități necalificate cu caracter ocazional în condițiile Legii nr. 22/2018 privind exercitarea unor activități necalificate cu caracter ocazional desfășurate de zilieri;

c) este membru al unei societăți agricole sau al altor forme de asociere din agricultură.

5) - abrogat.

Articolul 5. Declarația privind evidența nominală a asiguraților și declarația privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii

(1) Declarația privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și declarația privind evidența nominală a asiguraților sînt parte componentă a dării de seamă privind reținerea impozitului pe venit, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat

obligatorii calculate, care se completează în modul și în forma stabilite de către Ministerul Finanțelor, se prezintă de plătitorii de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat Serviciului Fiscal de Stat după cum urmează:

a) angajatorii, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare, liber-profesioniștii ce practică activitate în sectorul justiției – lunar, pînă la data de 25 a lunii următoare celei de gestiune, iar în cazul lichidării – în termen de cel mult 10 zile de la data aprobării bilanțului de lichidare;

b) persoanele fizice: întreprinzători individuali care au obținut dreptul de a desfășura activitate în modul stabilit de lege, indiferent de forma juridică de organizare, inclusiv fondatorii gospodăriilor țărănești (de fermier), persoane fizice care desfășoară activități în domeniul achizițiilor de produse din fitotehnie și/sau horticultură și/sau de obiecte ale regnului vegetal, care nu au persoane angajate prin contract individual de muncă – o dată pe an, pînă la data de 15 ianuarie a anului următor celui de gestiune, iar în cazul lichidării – în termen de cel mult 3 zile de la data inițierii radierii;

c) declarația corectată – în modul stabilit la art. 188 din Codul fiscal nr. 1163/1997;

d) declarațiile menționate în prezentul alineat se prezintă de plătitorii contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat Serviciului Fiscal de Stat în termenele stabilite la lit. a)–c) pentru perioadele începînd cu 1 ianuarie 2018, iar pentru perioadele anterioare se prezintă în modul stabilit de legile bugetului asigurărilor sociale de stat anuale aferente perioadelor în cauză;

d1) declarațiile persoanei asigurate pentru perioadele din anii 1999–2017 se prezintă Casei Naționale conform modelului aprobat de aceasta;

e) prin derogare de la lit. a), angajatorii, liber-profesioniștii ce practică activitate în sectorul justiției care în luna de gestiune nu calculează contribuții de asigurări sociale și nu au angajați nu au obligația prezentării dării de seamă privind reținerea impozitului pe venit, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate pentru luna respectivă;

f) prin derogare de la lit. b), persoanele fizice care în anul de gestiune nu calculează contribuții de asigurări sociale nu au obligația prezentării dării de seamă privind calcularea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și evidența nominală a asiguraților în sistemul public de asigurări sociale pentru anul respectiv.

(11) Angajatorii, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare, sînt obligați să prezinte, pe suport de hîrtie sau utilizînd metode automatizate de raportare electronică cu aplicarea semnăturii digitale, informația privind stabilirea drepturilor sociale în sistemul public de asigurări sociale la data emiterii ordinului de acordare a concediului de îngrijire a copilului, ordinului de acordare a concediului

paternal, ordinului de eliberare din câmpul muncii.

(2) - *abrogat.*

(3) - *abrogat.*

(31) - *abrogat.*

(32) Rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației sînt obligați să prezinte darea de seamă privind impozitul pe venit, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală reținute și contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii calculate pînă la data de 25 a lunii următoare celei de gestiune, conform modului stabilit de către Ministerul Finanțelor.

(4) Declarațiile prevăzute la alin.(1) și (2) se depun la Serviciul Fiscal de Stat.

Declarațiile se consideră recepționate dacă plătitorul de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat prezintă dovezi: un exemplar de declarație cu mențiunea Serviciului Fiscal de Stat, o recipisă electronică de confirmare a acceptării declarației în sistemul informațional al Serviciului Fiscal de Stat.

Instrucțiunile privind modul de întocmire și de prezentare a declarațiilor se aprobă de Ministerul Finanțelor.

(5) Serviciul Fiscal de Stat furnizează Casei Naționale informații referitoare la indicatorii dării de seamă privind reținerea impozitului pe venit, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate și informații referitoare la indicatorii declarației cu privire la impozitul unic calculat pentru rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației în modul și în forma stabilite de Serviciul Fiscal de Stat de comun cu Casa Națională.

(6) Casa Națională poate efectua înscrierea datelor în conturile personale de asigurări sociale ale persoanelor asigurate pentru care nu au fost prezentate, în termenele stabilite, declarațiile indicate la alin. (1) de către plătitorii de contribuții care au fost lichidați sau sunt în proces de lichidare, în condițiile corespunderii indicatorilor declarați în documentele aferente calculării și utilizării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii cu documentele aferente impozitului pe venit prezentate Serviciului Fiscal de Stat în perioada respectivă. Modalitatea de înscriere a datelor în conturile personale de asigurări sociale se stabilește de către Casa Națională.

(7) Casa Națională va ține evidența persoanelor fizice care desfășoară activități independente în calitate de plătitori de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat și de asigurați în sistemul public de asigurări sociale, în temeiul informațiilor furnizate de către Serviciul Fiscal de Stat, în modul și în forma stabilite de comun cu Casa

Națională.

Articolul 6. Asigurarea socială pe bază de contract individual

(1) În sistemul public se pot asigura pe bază de contract de asigurare, în condițiile prezentei legi, categoriile de persoane care nu se regăsesc în situațiile prevăzute la art. 4 și/sau nu sunt menționate în anexa nr. 1.

(2) Persoanele prevăzute la alin.(1) se pot asigura pe bază de contract de asigurare încheiat anual cu Casa Națională, după cum urmează:

a) persoanele fizice - cu începere din anul 1999;

b) persoanele fizice proprietari sau arendași de terenuri agricole care lucrează terenul în mod individual - cu începere din anul 2009.

(3) În cazul persoanelor prevăzute la alin. (2), plata contribuției de asigurări sociale se face pentru fiecare an în sumă fixă anuală (taxa fixă anuală) în mărimea prevăzută în legea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul în care este încheiat contractul.

(4) Perioada pentru care au fost plătite contribuții de asigurări sociale în baza contractului de asigurare încheiat cu Casa Națională constituie perioadă asigurată care se include în stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei pentru limită de vârstă și a ajutorului de deces.

Articolul 7. Prestațiile de asigurări sociale

(1) În sistemul public, prestațiile de asigurări sociale reprezintă drepturile în bani sau în natură ce se cuvin persoanelor asigurate, în condițiile legii, corelative contribuțiilor de asigurări sociale calculate și plătite.

(2) Prestațiile de asigurări sociale se acordă sub formă de pensii, indemnizații, ajutoare și sub alte forme prevăzute de lege.

(3) În sistemul public, prestațiile de asigurări sociale reprezintă venit de înlocuire pentru pierderea totală sau parțială a veniturilor ca urmare a vârstei, dizabilității, accidentelor, bolilor, maternității, adopției, pierderii locului de muncă sau decesului, denumite în continuare riscuri asigurate.

(4) În sistemul public, asigurații nu pot beneficia concomitent de două sau de mai multe prestații de asigurări sociale pentru același risc asigurat, cu excepția prestațiilor pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă.

Articolul 8. Codul personal de asigurări sociale

- (1) Evidența drepturilor și obligațiilor de asigurări sociale în sistemul public se realizează pe baza codului personal de asigurări sociale.
- (2) Fiecărui asigurat în sistemul public i se atribuie un singur cod personal de asigurări sociale.
- (3) Codul personal de asigurări sociale și modalitatea de atribuire a acestuia se stabilesc de Casa Națională.
- (4) Evidența individuală a contribuțiilor de asigurări sociale se efectuează în corespundere cu Regulamentul administrării Registrului de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale, care se aprobă de Guvern.
- (5) Registrul de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale se ține de Casa Națională.
- (6) Tipul și modelul documentelor pentru sistemul evidenței individuale, modul lor de prezentare și instrucțiunile privind modul de completare se elaborează și se aprobă de Casa Națională.
- (7) Datele și documentele din Registrul de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale fac parte din categoria informației confidențiale.

Articolul 9. Asigurările sociale în condițiile acordurilor și convențiilor internaționale

- (1) Constituie stagiu de cotizare perioadele în care pentru persoană au fost plătite contribuții de asigurări sociale în sistemul public din Republica Moldova, precum și din altă țară, în condițiile stabilite prin acordurile sau convențiile internaționale la care Republica Moldova este parte.
- (2) Drepturile de asigurări sociale convenite în sistemul public din Republica Moldova se transferă, în condițiile reglementate prin acordurile și convențiile internaționale la care Republica Moldova este parte, în țara în care asiguratul își stabilește domiciliul sau reședința.
- (3) Prestațiile de asigurări sociale aferente drepturilor prevăzute la alin.(2) pot fi transferate în altă țară, în condițiile reglementate prin acordurile și convențiile internaționale la care Republica Moldova este parte, în moneda țării respective sau în o altă monedă asupra căreia s-a convenit.

Capitolul II. BUGETUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT

Articolul 10. Elaborarea, aprobarea și administrarea bugetului

(1) Bugetul asigurărilor sociale de stat face parte integrantă din bugetul public național și se administrează independent de alte bugete componente ale bugetului public național.

(2) Bugetul asigurărilor sociale de stat se elaborează, se aprobă și se administrează în conformitate cu principiile, regulile și procedurile prevăzute de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.

Articolul 10-1. Elaborarea prognozei veniturilor și cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat

(1) Procesul de elaborare a prognozei veniturilor și cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul următor va include analiza executării acestor compartimente ale bugetului pentru o perioadă de cel puțin 2 ani anteriori anului bugetar proiectat, determinarea priorităților în domeniul asigurărilor sociale ce urmează a fi susținute financiar în anul următor și în cel puțin 2 ani ulteriori și elaborarea planului de venituri și cheltuieli pe fiecare articol conform clasificăției bugetare.

(2) Prognoza veniturilor se efectuează pe fiecare componentă specificată în art. 11.

(3) Prognoza contribuțiilor obligatorii de asigurări sociale de stat se efectuează în temeiul politicii în domeniul asigurării sociale de stat, elaborate de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale pe termen mediu, al analizei bazei de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale de stat din anii precedenți, cu aplicarea indicatorilor macroeconomici pe termen mediu prognozați de către Ministerul Economiei.

(4) Transferurile din bugetul de stat se determină pornind de la necesarul de mijloace pentru asigurarea plății unor tipuri de pensii, indemnizații, alocații și compensații, a căror finanțare se efectuează, conform actelor legislative și altor acte normative, din bugetul de stat, prin intermediul bugetului asigurărilor sociale de stat.

(5) Volumul altor venituri ale bugetului asigurărilor sociale de stat se va planifica în temeiul art. 13 alin.(2), art. 14, 28, art. 51 alin.(3) și (4).

(6) La estimarea cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul bugetar proiectat, se va ține cont de următoarele cerințe generale:

a) fundamentarea propunerilor în baza actelor legislative și altor acte normative în vigoare;

b) analiza politicii și a obiectivelor elaborate în domeniul asigurării sociale și asistenței sociale de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale pe termen mediu;

c) estimarea transferurilor din bugetul de stat în limitele stabilite de către Ministerul Finanțelor;

d) propunerile subdiviziunilor teritoriale ale Casei Naționale de Asigurări Sociale pentru proiectul bugetului asigurărilor sociale de stat ce țin de determinarea cheltuielilor de organizare și funcționare a acestor structuri.

(7) La elaborarea planului de cheltuieli se va ține cont numai de sumele cheltuielilor calculate pentru activitatea din anul respectiv.

(8) Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat se vor calcula separat pe surse de finanțare: din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat și din mijloacele bugetului de stat.

(9) Prognoza veniturilor și cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat se va prezenta spre examinare autorităților competente și partenerilor sociali.

(11) Modificarea indicatorilor prevăzuți în Legea bugetului asigurărilor sociale de stat se efectuează în cazurile:

a) adoptării unor acte legislative și altor acte normative care stabilesc condiții noi de protecție socială a diferitelor categorii de populație;

b) modificării condițiilor de calculare a contribuțiilor de asigurări sociale pentru unele categorii de contribuabili;

c) precizării cheltuielilor în legătură cu determinarea contingentului real de beneficiari înregistrați la Casa Națională de Asigurări Sociale.

Articolul 11. Contractarea împrumuturilor

(1) Veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat provin din contribuții de asigurări sociale, transferuri din bugetul de stat și din alte venituri prevăzute de lege.

(2) Mijloacele financiare încasate la bugetul asigurărilor sociale de stat (inclusiv majorările de întârziere, amenzile aferente contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și sumele rezultate în urma aplicării amenzilor contravenționale) se acumulează pe contul Ministerului Finanțelor – Trezoreria de Stat, se virează zilnic la contul Casei Naționale de Asigurări Sociale, deschis în cadrul contului unic trezorerial al Ministerului Finanțelor, și se utilizează în conformitate cu legislația.

(3) Nu se admite dezafectarea mijloacelor financiare de la bugetul asigurărilor sociale de stat în alte scopuri decât cele prevăzute de legislație.

Articolul 11-1. Contractarea împrumuturilor

(1) Casa Națională poate angaja/acorda, în bază contractuală, împrumuturi cu scadență în același an bugetar de la/la bugetele componente ale bugetului public

național gestionate prin contul unic trezorerial, destinate acoperirii decalajelor temporare de casă.

(2) Casa Națională poate angaja, în bază contractuală, de la instituții financiare împrumuturi destinate acoperirii decalajelor temporare de casă cu scadență în același an bugetar.

Articolul 12. Repartizarea cheltuielilor bugetului

(1) Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat acoperă contravaloarea prestațiilor de asigurări sociale din sistemul public, cheltuielile aferente organizării și funcționării sistemului public, finanțării unor investiții proprii, alte cheltuieli prevăzute de lege.

(2) Din veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat se prelevă anual pînă la 3% pentru constituirea unui fond de rezervă.

(3) Fondul de rezervă cumulat nu poate depăși 50% din nivelul cheltuielilor prevăzute pentru anul bugetar respectiv.

(4) Fondul de rezervă se utilizează pentru acoperirea prestațiilor de asigurări sociale în situații temeinic motivate sau a altor cheltuieli ale sistemului public, aprobate prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat.

(5) Fondul de rezervă nu se reportează la veniturile și cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat și reprezintă depășirea veniturilor asupra cheltuielilor acestui buget.

Articolul 13. Utilizarea excedentelor anuale ale bugetului și completarea fondului de rezervă

(1) Excedentele anuale ale bugetului asigurărilor sociale de stat se utilizează potrivit destinațiilor aprobate prin lege.

(2) Excedentele anuale ale bugetului asigurărilor sociale de stat pot fi plasate în depozite la Banca Națională a Moldovei și/sau în valori mobiliare de stat.

(3) Fondul de rezervă se reportează în anul următor și se completează potrivit prevederilor art. 12 alin.(2) și (3).

(4) Eventualul deficit curent al bugetului asigurărilor sociale de stat se acoperă din disponibilitățile bugetului asigurărilor sociale de stat din anii precedenți și, după epuizarea disponibilităților, din fondul de rezervă.

Articolul 14. Dobînda pentru disponibilitățile bănești ale bugetului

Disponibilitățile bănești ale bugetului asigurărilor sociale de stat sînt purtătoare de dobînzii. Nivelul dobînzilor se stabilește prin convenții încheiate de Casa Națională cu trezoreria statului sau cu societățile bancare.

Articolul 15. Acoperirea deficitului bugetului

1) Pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat, după epuizarea fondului de rezervă, veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat se completează cu sume care se alocă de la bugetul de stat.

(2) Dacă, la finele anului bugetar, volumul real înregistrat al deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat, cu excepția transferurilor de la bugetul de stat pentru prestații de asistență socială, este mai mic decît volumul transferurilor primite de la bugetul de stat pentru acoperirea insuficienței de venituri ale bugetului asigurărilor sociale de stat, Casa Națională va restitui diferența la bugetul de stat în primul trimestru al anului bugetar viitor, în baza raportului anual privind executarea bugetului.

Articolul 16. Moneda de plată a contribuțiilor și prestațiilor de asigurări sociale

(1) În sistemul public, contribuțiile și prestațiile de asigurări sociale, pe teritoriul Republicii Moldova, se plătesc în lei.

(2) Contribuțiile și prestațiile de asigurări sociale stabilite în moneda altor țări se plătesc, pe teritoriul Republicii Moldova, în lei, la cursul de schimb al Băncii Naționale a Moldovei din ziua plății.

Capitolul III. CONTRIBUȚIA DE ASIGURĂRI SOCIALE

Articolul 17. Plătitorii contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat și cotele de contribuții de asigurări sociale

ă anuală) se aprobă anual prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat.

(1) În sistemul public sînt contribuabili, după caz:

a) asigurații care datorează contribuții de asigurări sociale;

b) angajatorii;

b1) angajatorii din domeniul transportului rutier de persoane în regim de taxi;

c) persoanele juridice asimilate, în condițiile prezentei legi, angajatorului, la care își desfășoară activitatea asigurații prevăzuți la art. 4 pct. 2);

c1) persoanele care exercită independent profesiunea de medic în una dintre formele de organizare a activității profesionale prevăzute de Legea ocrotirii sănătății nr.411/1995;

c2) liber-profesioniștii ce practică activitate în sectorul justiției;

d) persoanele care încheie contract de asigurare;

e) - *abrogată*;

f) rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației care au calitatea de angajatori;

g) persoanele fizice care desfășoară activități independente.

(2) Cotele de contribuții de asigurări sociale sînt diferențiate în funcție de condițiile de muncă normale sau speciale.

(3) Categoriile de plătitori și de asigurați, cotele de contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, baza de calcul al acestora și termenele de virare la bugetul asigurărilor sociale de stat, precum și tipurile prestațiilor sociale asigurate sînt prezentate în anexa nr. 1 la prezenta lege.

(3-1) Pentru determinarea faptului dacă persoanele indicate la pct. 1.5 din anexa nr. 1 desfășoară activitate în proporție de cel puțin 95% din activitățile stipulate în grupele 01.1-01.6 din Clasificatorul activităților din economia Moldovei se calculează raportul dintre suma venitului obținut din activitățile respective și suma venitului din activitatea operațională înregistrată în evidența contabilă. În acest caz, ambii indicatori ce țin de mărimea venitului obținut se determină pe perioada de gestiune.

(3-2) Din tariful contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii prevăzut pentru angajatorii din agricultură specificați la pct. 1.5 din anexa nr. 1, cota de 6% la fondul de salarizare și la alte recompense se virează la bugetul asigurărilor sociale de stat prin transferuri de la bugetul de stat.

(4) Contribuția de asigurări sociale de stat obligatorie în sumă fixă anuală (taxa fixă anuală) se aprobă anual prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat.

Articolul 18. Determinarea locurilor de muncă în condiții speciale

(1) Locurile de muncă în condiții speciale reprezintă acele locuri care, în mod permanent sau în anumite perioade pot afecta esențial capacitatea de muncă a asiguraților datorită gradului mare de expunere la risc.

(2) Criteriile și metodologia de determinare a locurilor de muncă în condiții speciale se stabilesc, pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi, de către Guvern, pe baza unei propuneri comune a Ministerul Economiei. și a Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

(3) Locurile de muncă în condiții speciale se stabilesc prin contractul colectiv de muncă sau, în cazul în care, conform legii, nu se încheie contracte colective de muncă, prin decizia organului de conducere legal constituit, cu respectarea criteriilor și metodologiei de încadrare, prevăzute la alin.(2).

(4) Avizul inspectoratului de stat teritorial pentru protecția muncii este obligatoriu pentru determinarea locurilor de muncă în condiții speciale.

(5) În sensul prezentei legi, locuri de muncă în condiții speciale sînt:

a) cele din unitățile miniere, pentru personalul care lucrează în subteran cel puțin 50% din timpul normal de muncă în luna respectivă;

b) cele din aviația civilă, pentru personalul navigant. Funcțiile personalului din aviația civilă ale cărui condiții de muncă se încadrează în condiții speciale sînt prezentate în anexa nr. 2 la prezenta lege.

Articolul 19. Datorarea contribuției de asigurări sociale

(1) Contribuția de asigurări sociale se datorează de la data încadrării în una din situațiile prevăzute la art. 4 sau a încheierii contractului de asigurare.

(2) - abrogat.

(3) - abrogat.

(4) Asigurații prevăzuți la art.4 pct.12), 13), 3) și 4) precum și cei care încheie contract de asigurare, datorează integral cota de contribuție de asigurări sociale corespunzătoare condițiilor lor de muncă.

(5) - abrogat.

(6) Prevederile alin. (1) se extind în egală măsură asupra cetățenilor Republicii Moldova și asupra cetățenilor străini și persoanelor apatride. Străinii angajați în condițiile art. 4317 din Legea nr.200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, pe perioada corespunderii acestor condiții, nu au obligația asigurării obligatorii în sistemul public de asigurări sociale.

(7) Rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației și angajații acestora datorează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii conform prevederilor Legii nr.

77/2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației. În raport cu veniturile realizate de angajați și/sau de alte persoane fizice în baza contractelor civile încheiate în vederea executării de lucrări sau prestării de servicii, contribuțiile de asigurări sociale se datorează conform prevederilor prezentei legi.

(8) Prin derogare de la prevederile alin.(1), angajatorii din domeniul transportului rutier de persoane în regim de taxi care plătesc angajatului conducător auto ce efectuează transport rutier de persoane în regim de taxi salariu (inclusiv primele și facilitățile acordate) calculează și achită lunar, pînă la data de 25 a lunii premergătoare celei de gestiune, contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă fixă, stabilită de legea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul de gestiune. În cazul eliberării din serviciu a angajaților pe parcursul lunii de gestiune, contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii achitate pentru aceștia nu se restituie și nu se trec în contul altor impozite și taxe.

(9) Pentru salariații angajați după prezentarea către Serviciul Fiscal de Stat a listei conform art.92 alin.(14) din Codul fiscal, pentru luna în care au fost angajați, calcularea și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii conform alin.(8) din prezentul articol se vor efectua proporțional zilelor rămase pînă la finele lunii.

(10) Dacă persoana fizică angajată în calitate de conducător auto ce efectuează transport rutier de persoane în regim de taxi cumulează două funcții la una și aceeași entitate din domeniul transportului rutier de persoane în regim de taxi, contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii din veniturile de la altă activitate se calculează în modul general stabilit.

(11) Pentru alte categorii de angajați decît cea specificată la alin.(8) se aplică regimul de calculare a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii în modul general stabilit.

(12) Termenul de plată a contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă fixă se stabilește anual prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat.

Articolul 20. Calculul și plata contribuției de asigurări sociale

(1) Calculul și plata contribuției de asigurări sociale se fac lunar de către angajator.

(11) Calculul contribuției de asigurări sociale pentru persoanele fizice care desfășoară activități independente se face lunar, de către Casa Națională, pînă la data de 25 a lunii următoare lunii de gestiune.

(2) Plata contribuției de asigurări sociale datorate de asigurații prevăzuți la art.4 pct.12), 13), 3) și 4), precum și de cei care încheie contract de asigurare, se face lunar de către aceștia.

(3) Plata contribuției de asigurări sociale în cazul asiguraților aflați în situațiile prevăzute la art. 4 pct. 4) și art. 6 se poate face și la intervale mai mari de o lună, fără a depăși 6 luni, cu respectarea termenelor prevăzute în declarația de asigurare sau în contractul de asigurare.

(4) Calculul și plata contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii datorate de rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației și angajații acestora în raport cu veniturile salariale obținute în baza legislației muncii și actelor normative ce conțin norme ale dreptului muncii se efectuează din contul sumelor repartizate la bugetul asigurărilor sociale de stat din încasările impozitului unic achitat de rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației conform Legii nr. 77/2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației.

(5) Plătitorii de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat, inclusiv cei finanțați de la bugetul public național, sunt obligați să calculeze și să vireze, în mărimea convenită și în termenele stabilite în anexa nr. 1, contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii la bugetul asigurărilor sociale de stat, aferente salariilor calculate și altor recompense.

(6) Contribuția de asigurări sociale de stat obligatorii se consideră achitată de la încasarea acesteia în contul Ministerului Finanțelor – Trezoreria de Stat.

(7) Sumele contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, plătite parțial pentru o anumită perioadă, se repartizează pe conturile personale ale asiguraților proporțional cu sumele contribuțiilor calculate pentru fiecare persoană.

Articolul 21. abrogat.

Articolul 22. Baza lunară de calcul a contribuției de asigurări sociale

1) Baza lunară de calcul pentru fiecare salariat nu poate fi mai mică decât salariul minim lunar pe țară stabilit de legislație, proporțional timpului lucrat. Contribuția de asigurări sociale calculată la baza lunară de calcul pentru fiecare salariat cu timp de muncă parțial sau regim de activitate redusă nu poate fi mai mică de 25% din contribuția de asigurări sociale calculată la salariul minim lunar pe țară.

(2) - *abrogat.*

(3) - *abrogat.*

(4) Baza lunară de calcul pentru care persoana care exercită independent profesiunea de medic în una dintre formele de organizare a activității profesionale prevăzute de Legea ocrotirii sănătății nr.411/1995 datorează contribuția de asigurări sociale este constituită din venitul persoanei respective, determinat în conformitate cu prevederile legislației.

Articolul 23. Sursele neincluse în baza lunară de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale

(1) Tipurile de drepturi și de venituri aferent căroră nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii sînt prezentate în anexa nr. 3 la prezenta lege.

(2) Sumele exceptate de la plata contribuției de asigurări sociale nu se iau în considerare la stabilirea cuantumului prestațiilor de asigurări sociale.

Articolul 24. Regularizarea și plata sumelor ce reprezintă prestații de asigurări sociale

(1) Sumele reprezentînd prestații de asigurări sociale care se plătesc de angajator salariaților săi, potrivit prevederilor legale în contul asigurărilor sociale se rețin din contribuțiile de asigurări sociale datorate pentru luna respectivă.

(2) Dacă sumele reprezentînd prestații de asigurări sociale plătite de angajator salariaților săi potrivit prevederilor legale depășesc suma contribuțiilor datorate de acesta în luna respectivă, diferența se recuperează din contul asigurărilor sociale de la structura teritorială a Casei Naționale în a cărei rază se află sediul acestuia.

(3) În cazul în care contribuția lunară de asigurări sociale achitată de contribuabil este mai mare decît contribuția datorată, suma plătită în plus se regularizează cu ocazia efectuării plăților ulterioare.

(4) - abrogat.

Articolul 25. Virarea contribuției de asigurări sociale

(1) - *abrogat.*

(1-1) - *abrogat.*

(2) Plătitorul contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat calculează și virează lunar contribuția de asigurări sociale la bugetul asigurărilor sociale de stat.

Articolul 26. Termenele de înregistrare a contribuabililor și de plată a contribuțiilor de asigurări sociale

(1) Unitățile și persoanele fizice care nu cad sub incidența Legii nr. 220-XVI din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali sînt obligate să se înregistreze, în termen de 10 zile lucrătoare de la data obținerii dreptului de a desfășura o anumită activitate, ca plătitori de contribuții de asigurări sociale de stat la subdiviziunea teritorială a Casei Naționale unde își au adresa juridică.

(2) Termenele de plată a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii sînt prezentate în anexa nr. 1 la prezenta lege.

Articolul 28. Stabilirea majorărilor în caz de neplată în termen a contribuției de asigurări sociale

(1) Neplata contribuției de asigurări sociale în termenul stabilit atrage după sine plata unei majorări de întârziere (penalități), stabilită în conformitate cu alin. (2) din suma datoriei pentru fiecare zi de întârziere, pînă la data plății efective a sumei datorate, inclusiv.

(1-1) Majorări de întârziere (penalități) nu se vor calcula plătitorilor de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat în cazul în care:

a) aceștia au depus documentele pentru transferul, de pe un cont pe altul, al sumelor plătite în cadrul bugetului asigurărilor sociale de stat – pentru perioada cuprinsă între data achitării și data transferului efectiv, în limitele sumei achitate;

b) aceștia au depus la Serviciul Fiscal de Stat cerere pentru compensarea datoriilor față de bugetul asigurărilor sociale de stat din contul restituirii T.V.A. sau al accizelor – pentru perioada cuprinsă între data înregistrării cererii și data transferului efectiv;

c) sumele obligațiilor față de bugetul asigurărilor sociale de stat au fost stinse prin scădere și luate la evidență specială în baza deciziei Serviciului Fiscal de Stat;

d) aceștia au depus documentele pentru transferul sumelor plătite din contul unui buget (bugetul de stat, bugetul local și fondurile obligatorii de asistență medicală) la contul bugetului asigurărilor sociale de stat – pentru perioada cuprinsă între data intrării documentelor la autoritatea respectivă și data transferului efectiv.

(1-2) Pentru angajatorii din agricultură, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, majorarea de întârziere (penalitatea) pentru neplata, în termenele stabilite la pct. 1.5 din anexa nr. 1, a contribuțiilor de asigurări sociale calculate pentru anul de gestiune se aplică cu începere de la 1 noiembrie al anului de gestiune.

(2) Cuantumul majorărilor de întârziere prevăzute la alin.(1) se stabilește prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul respectiv.

(3) Sumele reprezentând majorările de întârziere se fac venit la bugetul asigurărilor sociale de stat.

(4) Calculul majorării de întârziere (penalității) se efectuează de către Casa Națională, fără emiterea unei decizii speciale. Calculul majorărilor de întârziere (penalităților) pentru contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii calculate ca urmare a controlului fiscal se efectuează de către Serviciul Fiscal de Stat.

(5) Plătitorii la bugetul asigurărilor sociale de stat care au calculate și neachitate majorări de întârziere (penalități) pentru neplata în termen a contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii și nu au datorii la plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat și a amenzilor pot beneficia, la solicitare, de eşalonarea stingerii datoriilor la majorările de întârziere (penalități) pe parcursul anului bugetar în curs, cu condiția că transferă integral și în termen suma obligațiilor curente la bugetul asigurărilor sociale de stat.

(6) Stabilirea termenului de stingere a datoriilor la majorările de întârziere (penalități) se efectuează în baza acordului încheiat între Casa Națională și plătitor. Procedura de încheiere, de intrare în vigoare, de acțiune și de rezoluțiune a acordului de eşalonare a stingerii datoriilor la majorările de întârziere (penalități) față de bugetul asigurărilor sociale de stat se stipulează în regulamentul aprobat de Casa Națională. În cazul în care plătitorul de contribuții nu îndeplinește condițiile acordului, Casa Națională are dreptul de a rezolvi acordul înainte de expirarea termenului.

Articolul 29. abrogat.

Articolul 30. Aplicarea măsurilor de executare silită

(1) În cazul neplății, în termenele stabilite la art. 26, a contribuțiilor datorate bugetului asigurărilor sociale de stat, Serviciului Fiscal de Stat procedează la aplicarea măsurilor de executare silită, conform legislației fiscale.

(2) În sensul stingerii obligațiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat, noțiunile utilizate în legislația fiscală semnifică:

a) obligație fiscală - contribuțiile de asigurare socială de stat, alte sume impuse spre plată contribuabililor în bugetul asigurărilor sociale de stat, precum și sumele majorărilor de întârziere (penalităților) și amenzilor aplicate pentru încălcarea legislației care stabilește aceste obligații;

b) contribuabil - persoana care, conform legislației, este obligată să calculeze și/sau să achite și să achite sumele respective la bugetul asigurărilor sociale de stat;

c) restanță - suma pe care contribuabilul era obligat să o plătească la bugetul asigurărilor sociale de stat, majorările de întârziere (penalitățile) și/sau amenzile pe care nu le-a plătit în termen.

(3) Alte noțiuni cuprinse în legislația fiscală, utilizate în scopul stingerii obligației fiscale, ajustate, după caz, la prevederile alin.(2), au același sens și în scopul stingerii obligațiilor față de bugetul asigurărilor sociale de stat.

(4) Amânarea și eşalonarea stingerii obligației fiscale față de bugetul asigurărilor sociale de stat se efectuează în condițiile și în modul stabilite de prezenta lege.

(5) Contestarea deciziei Serviciului Fiscal de Stat sau acțiunii funcționarului fiscal privind stingerea obligației față de bugetul asigurărilor sociale de stat se face în modul și în termenele stabilite de legislația fiscală.

Articolul 31. Achitarea sumelor datorate în cazul reorganizării, lichidării sau falimentului angajatorului

În cazul reorganizării, lichidării sau falimentului angajatorului, sumele datorate de acesta la bugetul asigurărilor sociale de stat vor fi recuperate conform procedurii prevăzute de lege.

Articolul 32. Neacordarea de drepturi în caz de neplată a contribuției de asigurări sociale

Neplata în termenele stabilite a contribuției de asigurări sociale de către asigurații cu declarație de asigurare sau cu contract de asigurare atrage după sine decăderea din drepturile la prestații până la achitarea contribuțiilor restante și a majorărilor de întârziere aferente.

Articolul 33. - abrogat.

Articolul 34. Rezilierea contractului de asigurare

(1) Contractul de asigurare poate fi reziliat din inițiativa ambelor părți, conform clauzelor lui.

(2) În cazul rezilierii contractului de asigurare, contribuțiile de asigurări sociale achitate nu se restituie, iar stagiul de cotizare realizat se valorifică la stabilirea dreptului de pensie.

(3) Calitatea de asigurat se redobîndește după încheierea unui nou contract de asigurare.

(4) După redobîndirea calității de asigurat, dreptul la prestații de asigurări sociale, altele decît pensiile, se reia după realizarea unui nou stagiu de cotizare prevăzut de lege pentru aceste prestații.

Articolul 35. Colectarea și evidența contribuțiilor de asigurări sociale

(1) Colectarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, controlul corectitudinii calculării și virării lor în termen la bugetul asigurărilor sociale de stat se efectuează de către Serviciul Fiscal de Stat în conformitate cu drepturile atribuite acestuia și în modul stabilit de legislația fiscală.

(1-1) În cazul încălcării de către plătitorii de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat a regulilor de calculare a contribuțiilor de asigurări sociale, Serviciul Fiscal de Stat aplică măsuri după cum urmează:

a) diminuarea cuantumului contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii stabilite în sumă fixă se sancționează cu o amendă egală cu suma cu care a fost diminuat cuantumul;

b) diminuarea cuantumului contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, stabilite în cotă procentuală, prin neprezentarea sau prezentarea către Serviciul Fiscal de Stat a unei dări de seamă fiscale cu informații sau date neveridice atrage răspunderea contribuabililor conform titlului V din Codul fiscal nr. 1163/1997;

c) contribuțiile de asigurări sociale se estimează prin metode și surse indirecte, în conformitate cu prevederile Codului fiscal nr. 1163/1997;

d) pe lângă amenda aplicată conform lit. a) și b), de la plătitori se va percepe suma cu care au fost diminuate contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii ori suma contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, calculate la suma cu care a fost diminuată baza de calcul, și se vor calcula majorări de întârziere (penalități) pentru nevirarea în termen la bugetul asigurărilor sociale de stat a sumei respective;

e) sumele contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, calculate în rezultatul controlului fiscal, se distribuie pe conturile individuale ale persoanelor asigurate. Informația cu privire la descifrarea sumelor recalulate se declară de către plătitorii de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat, luând în calcul și contribuțiile declarate anterior, pentru perioada la care se referă recalculul, în termen de 30 de zile calendaristice de la data emiterii deciziei asupra cazului de încălcare a legislației, în modul stabilit de Ministerul Finanțelor.

(1-2) În cazul constatării în activitatea angajatorului a utilizării muncii nedeclarate sau a achitării salariului ori a altor plăți fără reflectarea acestora în evidența contabilă, Inspectoratul de Stat al Muncii sesizează Serviciul Fiscal de Stat imediat, dar nu mai târziu de 10 zile de la data constatării faptelor menționate, pentru întreprinderea măsurilor de conformare benevolă sau forțată.

(1-3) În cazul în care nu sunt disponibile alte informații pentru estimarea perioadei faptelor prevăzute la alin. (12), se prezumă că acestea au o durată de cel puțin 6 luni.

(2) Evidența contribuțiilor de asigurări sociale se face prin structurile teritoriale ale Casei Naționale, pe baza codului personal de asigurări sociale.

(3) Păstrarea și evidența datelor privind contribuțiile de asigurări sociale, pe fiecare asigurat, le efectuează Casa Națională și structurile sale teritoriale.

(4) Sumele datorate sub orice formă Casei Naționale se vor urmări, ca și veniturile statului, prin Serviciul Fiscal de Stat și prin intermediul judecătoriilor.

Articolul 36. Calcularea stagiului de cotizare

Stagiul de cotizare se exprimă în ani și se calculează prin însumarea lunilor pentru care s-au plătit contribuții, în mărimile stabilite, la bugetul asigurărilor sociale de stat, și prin împărțirea sumei obținute la 12.

Articolul 37. Perioadele necontributive asimilate stagiului de cotizare

În sistemul public se asimilează stagiului de cotizare perioadele necontributive menționate la art. 5 alin. (2) al Legii privind sistemul public de pensii.

Articolul 38. Certificarea stagiului de cotizare

(1) Stagiul de cotizare se certifică gratuit, prin eliberarea unui extras de cont de către Casa Națională, prin structura sa teritorială, la solicitarea persoanei asigurate.

(11) Casa Națională expune informația privind stagiul de cotizare pentru a fi accesată de către persoana fizică prin intermediul portalului guvernamental al cetățeanului. Documentele electronice descărcate de pe portalul guvernamental al cetățeanului sunt semnate electronic de către posesorul acestui portal și au aceeași valoare juridică ca și extrasele de cont eliberate pe suport de hârtie.

(2) Extrasul de cont se eliberează pe suport de hârtie sau în formă electronică, utilizând sistemul informațional ACCES CPAS.

Capitolul IV. PENSIILE

Articolul 40. Modalitatea de acordare, de stabilire și de plată a pensiilor

Modalitatea de acordare, de stabilire și de plată a pensiilor se reglementează prin lege.

Capitolul V. ALTE DREPTURI DE ASIGURĂRI SOCIALE

Articolul 41. Categoriile de alte drepturi de asigurări sociale

Asigurații din sistemul public au dreptul, în afară de pensie, la:

- a) indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de afecțiuni generale sau de accidente în afara muncii, de boli profesionale și de accidente de muncă, inclusiv indemnizație pentru îngrijirea copilului bolnav;
- b) prestații pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă;
- c) indemnizație de maternitate;
- d) indemnizație pentru creșterea copilului pînă la împlinirea vârstei de 3 ani;
- d1) indemnizație unică pentru perioada de încredințare a copilului adoptabil;
- d2) indemnizație unică pentru copilul adoptat sau luat în plasament în serviciul de tutelă/curatelă;
- d3) indemnizație pentru creșterea copilului cu vârsta mai mare de 3 ani adoptat sau luat în plasament în serviciul de tutelă/curatelă;
- e) indemnizație de șomaj;
- f) ajutor de deces.

Articolul 42. Modalitatea de acordare, de stabilire și de plată a altor drepturi de asigurări sociale

Modalitatea de acordare, de stabilire și de plată a altor drepturi de asigurări sociale se reglementează prin lege.

Capitolul VI. CASA NAȚIONALĂ DE ASIGURĂRI SOCIALE

Articolul 43. Locul Casei Naționale de Asigurări Sociale în sistemul public de asigurări sociale

(1) Casa Națională administrează sistemul public de asigurări sociale și gestionează bugetul asigurărilor sociale de stat prin contul unic trezorerial al Ministerului Finanțelor.

(2) Sediul Casei Naționale este în municipiul Chișinău.

Articolul 44. - abrogat.

Articolul 45. Organizarea administrativă

(1) Casa Națională este condusă de un director general, numit și eliberat din funcție de către Guvern.

(2) Directorul general al Casei Naționale este administratorul de buget.

(2-1) Directorul general al Casei Naționale este persoană cu funcție de demnitate publică.

(2-2) Nu poate fi desemnată în funcția de președinte al Casei Naționale persoana în privința căreia există interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, ce derivă dintr-un act de constatare al Autorității Naționale de Integritate.

(3) Activitatea Casei Naționale este supravegheată de către Consiliul de Administrație, compus din 12 persoane. Președintele Consiliului de Administrație este numit de către Guvern.

(4) Consiliul de Administrație este format din reprezentanți ai Guvernului, Patronatului, Sindicatelor și ai organizațiilor de pensionari înaintați în funcția de membri ai Consiliului de Administrație de către instituțiile și organizațiile respective pe principiu de proporționalitate.

(5) Deciziile Consiliului de Administrație se adoptă cu majoritatea de voturi ai membrilor lui. În cazul parității. de voturi cel al președintelui consiliului este decisiv.

Articolul 46. Organizarea Casei Naționale

(1) Regulamentul privind organizarea și funcționarea Casei Naționale, precum și structura și efectivul-limită ale acesteia se aprobă de Guvern.

(2) În funcție de numărul și de structura categoriilor de asigurați și beneficiari de prestații sociale, precum și de complexitatea activității la nivel teritorial, se constituie case teritoriale. Numărul caselor teritoriale se stabilește în Regulamentul privind organizarea și funcționarea Casei Naționale.

Articolul 47. Cheltuielile de organizare și funcționare ale sistemului public

(1) Cheltuielile de organizare și funcționare a sistemului public sînt parte componentă a bugetului asigurărilor sociale de stat.

(2) Aceste cheltuieli se stabilesc în proporție de pînă la 5% anual raportate la cheltuielile anuale totale, prevăzute prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat.

Articolul 48. Salariul și alte drepturi ale angajaților Casei Naționale

Cuquantumul salariului de bază pentru directorul general al Casei Naționale, al salariilor de bază și al celorlalte drepturi ale angajaților Casei Naționale și ai structurilor ei teritoriale se stabilesc de legislație.

Articolul 49. Atribuțiile Casei Naționale

(1) În aplicarea prevederilor prezentei legi, Casa Națională îndeplinește următoarele atribuții:

a) exercită îndrumarea și controlul privind aplicarea dispozițiilor legale de către structurile sale teritoriale;

a-1) oferă îndrumare în aplicarea dispozițiilor legale de către persoanele fizice și juridice cărora le revin drepturi și obligații ce decurg din prezenta lege;

b) - abrogată;

c) - abrogată;

d) - abrogată;

e) - abrogată;

f) - abrogată;

g) ia măsuri, în condițiile legii, pentru dezvoltarea și administrarea eficientă a patrimoniului sistemului public, precum și pentru asigurarea integrității acestuia;

h) - abrogată.

i) asigură evidența la nivel național a tuturor plătitorilor contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat;

j) asigură evidența drepturilor și obligațiilor de asigurări sociale la nivel național pe baza codului personal de asigurări sociale;

k) certifică stagiul de cotizare pentru fiecare asigurat;

l) furnizează date pentru reactualizarea cuantumului prestațiilor în sistemul public în timpul execuției bugetare;

- m) asigură aplicarea convențiilor internaționale de asigurări sociale la care Republica Moldova este parte;
- n) dezvoltă relații cu organisme similare în domeniul asigurărilor sociale din alte țări;
- o) organizează selecția, pregătirea și perfecționarea profesională a personalului din domeniul asigurărilor sociale;
- p) asigură introducerea, extinderea, întreținerea și protecția sistemelor automate de calcul și evidență;
- q) asigură reprezentarea în fața instanțelor de judecată în litigiile în care este implicată ca urmare a aplicării dispozițiilor prezentei legi;
- r) îndeplinește alte atribuții stabilite prin dispoziții legale.

(2) În domeniul finanțelor publice, Casa Națională își exercită atribuțiile și responsabilitățile conform prevederilor Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.

Capitolul VII. RĂSPUNDEREA JURIDICĂ

Articolul 50. Răspunderea juridică

Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspundere conform legislației în vigoare.

Capitolul VIII. DISPOZIȚII TRANZITORII

Articolul 52. Examinarea litigiilor aflate pe rolul instanțelor de judecată

1) Litigiile aflate pe rolul instanțelor de judecată la data intrării în vigoare a prezentei legi se vor judeca potrivit legii în a cărei bază a fost stabilit dreptul.

(2) Până la înființarea completelor de judecată specializate în domeniul asigurărilor sociale, cererile privind raporturile de asigurări sociale născute în temeiul prezentei legi se fac la instanțele de judecată competente spre a le soluționa conform legislației anterioare.

Articolul 53. Înființarea Casei Naționale

La data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, se înființează Casa Națională.

Articolul 54. Numirea președintelui, constituirea Consiliului de Administrație și aprobarea statutului Casei Naționale

(1) În termen de 30 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, Guvernul va numi președintele Casei Naționale.

(2) În termen de 30 de zile de la numirea președintelui Casei Naționale, se constituie Consiliul de Administrație și se aprobă statutul Casei Naționale.

Articolul 55. Preluarea activităților și a patrimoniului

(1) În termen de 2 luni de la data adoptării statutului său, Casa Națională preia:

a) activitățile corespunzătoare de la Fondul Social, Departamentul pentru Pensii și Asistență Socială, de la Centrul de Calculare a Pensiiilor și Indemnizațiilor, de la organele teritoriale ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale, investite cu stabilirea și plata pensiilor și altor drepturi de asigurări sociale, precum și activitățile de la consiliile de expertiză medicală a vitalității din cadrul Ministerului Sănătății;

b) în administrare dotările, clădirile, spațiile și terenurile proprietate publică, utilizate sau aflate în administrarea structurilor prevăzute la lit. a), conform listei aprobate de Guvern.

(2) De la data constituirii Consiliului de Administrație și pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi, Casa Națională:

a) organizează Casa de Asigurări Sociale a municipiului Chișinău, precum și alte structuri teritoriale;

b) preia de la Fondul Social, pe bază, de protocol și bilanț contabil, bugetul asigurărilor sociale de stat, precum și indicatorii aferenți cheltuielilor de personal, în raport cu numărul personalului preluat, care se aplică pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi și aprobarea bugetului asigurărilor sociale de stat.

(3) Personalul care va fi preluat de Casa Națională și de structurile sale teritoriale se consideră transferat de la instituțiile enumerate la alin.(1) lit. a).

(4) Pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi, Guvernul și autoritățile administrației publice locale vor pune la dispoziția Casei Naționale localurile necesare funcționării structurilor ei teritoriale, organizate conform prezentei legi.

(5) Pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi, Casa Națională stabilește codul personal de asigurări sociale și modalitățile de atribuire a acestuia.

(6) Forma și conținutul declarației privind evidența nominală a asiguraților și a obligațiilor de plată către bugetul asigurărilor sociale de stat, al declarației de asigurare, al contractului de asigurare, precum și al celorlalte documente necesare evidenței drepturilor și obligațiilor de asigurări sociale, se stabilesc de Casa Națională.

(7) Pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi, Casa Națională comunică conturile în care se virează sumele privind contribuția de asigurări sociale.

(8) La data intrării în vigoare a prezentei legi, Casa Națională preia, pe bază de protocol și conform bilanțului contabil, disponibilitățile bănești, precum și creanțele și alte datorii ale sistemelor de asigurări sociale integrate sistemului public.

(9) La data intrării în vigoare a prezentei legi, contribuția de asigurări sociale suportată de asigurații cu contract individual de muncă din sistemul public nu va diminua venitul acestora.

(10) Menținerea veniturilor asiguraților cu contract individual de muncă din sistemul public se realizează prin majorarea salariilor corespunzător cotei de contribuție de asigurări sociale suportată în plus de către aceștia conform prezentei legi.

(11) Pentru asigurații care realizează venituri salariale lunare mai mari decît plafonul stabilit de 3 salarii medii lunare pe economie, majorarea prevăzută la alin.(10) se aplică la acest plafon.

(12) - abrogat.

Capitolul IX. DISPOZIȚII FINALE

Articolul 56. Recuperarea sumelor încasate necuvenit

(1) Sumele încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale, inclusiv pensiile, se recuperează de la beneficiari, persoane terțe în termenul de prescripție de 3 ani.

(2) În cazul prestațiilor de asigurări sociale altele decît pensiile, recuperarea sumelor prevăzute la alin.(1) se efectuează de către angajator sau, după caz, de către instituția care efectuează plata drepturilor de șomaj.

(3) Structurile teritoriale ale Casei Naționale recuperează sumele plătite necuvenit de la plătitorii prevăzuți la alin.(2).

(4) Sumele plătite necuvenit prin intermediul structurilor teritoriale ale Casei Naționale se recuperează de la beneficiari, persoane terțe în baza deciziei structurii respective, care constituie titlu executoriu.

(5) Sumele plătite necuvenit sub formă de prestații de asigurări sociale ca urmare a prezentării, în temeiul art.5 alin.(1) lit.c), a declarațiilor corectate se recuperează de la angajator.

Articolul 57. Intrarea în vigoare a prezentei legi

(1) Prezenta lege intră în vigoare, la 1 iulie 2000, cu excepția art. 12 alin. (2), (3) și (4), care vor fi puse în aplicare după achitarea tuturor datoriilor față de pensionari și față de alți beneficiari de prestații de asigurări sociale ce se acordă prin sistemul public.

(2) Guvernul:

a) în termen de 3 luni:

- va prezenta Parlamentului propuneri privind modificarea Legii nr. 847-XIII din 24 mai 1996 privind sistemul bugetar și procesul bugetar, Codului fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997, Legii nr. 1164-XIII din 24 aprilie 1997 cu privire la administrarea impozitului pe venit și pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului fiscal și altor legi;

- va pune în concordanță cu prezenta lege actele sale normative;

b) pe parcursul anului 2000, va adopta actele normative necesare executării prezentei legi.

(3) Angajatorii persoane fizice și juridice sînt obligați să pună la dispoziția Casei Naționale și a structurilor ei teritoriale datele și documentele necesare atribuirii codului personal de asigurări sociale, ținerii evidenței stagiului de cotizare și plății contribuțiilor de asigurări sociale conform unei metodologii elaborate de Casa Națională.

(4) La data intrării în vigoare a prezentei legi, se abrogă Legea bugetului asigurărilor sociale de stat nr. 1359-XIII din 24 octombrie 1997.

LISTA funcțiilor personalului din aviația civilă ale cărui condiții de muncă se încadrează în condiții speciale

1. Personalul navigant:

a) membrii echipajelor aeronavelor și ale altor aparate de zbor;

b) piloții instructori;

c) piloții comandanți de zbor: conducătorii (locțiitorii lor), inspectorii și alți specialiști în serviciul de zbor (activitatea de zbor) ai ministerelor, ai altor autorități administrative centrale, ai direcțiilor, asociațiilor, întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor și subdiviziunilor lor, care posedă certificat de pilot în vigoare și participă la zboruri în componența echipajului aeronavei sau al altui aparat de zbor;

d) parașutiștii de toate profilurile, salvatorii, precum și pompierii din detașamentele de desant de toate profilurile, instructorii din serviciul de pompieri avia, conducătorii subunităților de parașutiști (parașutiști salvatori, parașutiști căutători-salvatori), lucrătorii încadrați și neîncadrați în schemă din grupurile de desant-parașutare, care efectuează salturi cu parașuta sau coborâri (urcări) cu instalații speciale de coborâre (urcare) din elicoptere aflate în regim de zbor la o înălțime de cel puțin 10 metri;

e) însoțitorii de bord.

2. Personalul care efectuează dirijarea traficului aerian.

3. Personalul tehnic aeronautic:

a) tehnicienii (mecanicii, motorişti) de aviație de toate profilurile;

b) maiștrii de toate profilurile;

c) inginerii de toate profilurile;

d) șefii de secții, schimburi, sectoare, servicii, grupuri de deservire tehnică a aeronavelor și a altor aparate de zbor.

Tipuri de drepturi și de venituri aferent cărora nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii

Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii nu se calculează aferent următoarelor drepturi și venituri:

1) ajutorul material în caz de calamitate naturală și în alte circumstanțe excepționale, acordat prin hotărâre de Guvern sau prin decizia autorității administrației publice locale, din Fondul de susținere a populației;

2) cheltuielile pentru transportul, hrana angajaților și studiile profesionale/de perfecționare profesională, suportate și organizate de către angajator în modul stabilit de către Guvern;

3) sumele compensatorii (cheltuielile de deplasare în interes de serviciu, compensarea prejudiciului cauzat angajaților prin mutilare sau prin altă vătămare a sănătății în procesul muncii), cu excepția compensației pentru concediul nefolosit în caz de concediere;

4) indemnizațiile plătite conform art.24 alin.(3) din Legea nr.768/2000 privind statutul alesului local;

5) sumele de compensare a salariului neachitat în termenul stabilit, acordate conform Hotărârii Guvernului nr.535/2003 privind aprobarea Modulului de calculare și de plată a

sumei de compensare a pierderii unei părți din salariu în legătură cu încălcarea termenelor de achitare a acestuia;

6) sumele primite de către angajații cetățeni ai Republicii Moldova din realizarea proiectelor de asistență tehnică finanțate de către donatorii externi, în cazul în care acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte prevăd scutirea de plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii;

7) sumele primite de persoanele asigurate pentru asigurările benevole;

8) indemnizația de eliberare din serviciu în mărimile indicate la art.186 din Codul muncii al Republicii Moldova nr.154/2003 și la art.42 alin.(6) din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, plătită conform legislației;

9) indemnizația acordată militarilor care îndeplinesc serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și ale sistemului penitenciar, ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor de securitate a statului și ai Centrului Național Anticorupție la eliberarea din serviciu în conformitate cu art.19 alin.(3) și (5) din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor, art.47 din Legea nr.134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat, art.49 alin.(2) și art.67 alin.(3), (4) și (8) din Legea nr.288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, art.55 alin.(1) din Legea nr.300/2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, art.54 din Legea nr.170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, art.51 din Legea nr.283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră, art.39 din Legea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență nr.93/2007 și art.35 din Legea nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție;

10) indemnizațiile prevăzute la art.17 din Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și la art.21 din Legea nr.80/2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică;

11) sumele pentru îmbrăcămintea și încălțăminte de protecție și pentru alte mijloace de protecție individuală, pentru lapte și hrană curativ-dietetică, sumele pentru plata biletelor în sanatorii, în casele de odihnă și în instituțiile de îngrijire pentru copii;

12) sumele ce constituie valoarea cadourilor (premiilor în obiecte) primite de către angajați sau de către foștii angajați la locul de muncă de bază, precum și sumele ce constituie valoarea premiilor în obiecte și sumele recompenselor bănești primite la concursuri și competiții;

13) bursele elevilor, studenților și ale persoanelor care urmează studii postuniversitare, înscrise pentru studiile la zi, stabilite conform legislației, precum și bursele de merit, de studii și sociale, așa cum sînt definite de legislație, acordate persoanelor care urmează studii postuniversitare;

- 14) sumele plătite elevilor din școlile profesionale polivalente, din școlile de meserii, școlile medii de cultură generală și din colegii pentru lucrările executate de ei;
- 15) sumele plătite pentru compensarea cheltuielilor de călătorie, de transport al bunurilor și de închiriere a locuinței în caz de transfer sau de trecere în interes de serviciu în altă localitate;
- 16) retribuirea muncii efectuate în afara orelor de program, virată la bugetul respectiv sau la fondurile de binefacere;
- 17) indemnizația plătită tinerilor specialiști din contul plătitorului de contribuții pentru concediul acordat după absolvirea instituției de învățământ superior, mediu de specialitate sau secundar profesional;
- 18) indemnizația unică acordată tinerilor specialiști la angajare, conform Hotărârii Guvernului nr.321/1998 cu privire la majorarea salariilor angajaților din sfera bugetară;
- 19) indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă;
- 20) toate tipurile de prestații sociale plătite beneficiarilor de la bugetele componente ale bugetului public național;
- 21) veniturile din gestionarea proprietății (dividende, procente, drepturi la cotele de participare);
- 22) câștigurile din obligațiunile împrumuturilor de stat și sumele primite la stingerea obligațiunilor;
- 23) câștigurile la loteriile desfășurate în modul și în condițiile stabilite de către Guvern;
- 24) plățile compensatorii pentru donarea de sânge conform Hotărârii Guvernului nr.1240/2006 cu privire la aprobarea normelor de asigurare cu produse alimentare, medicamente și consumabile a bolnavilor (maturi și copii), precum și a normelor de compensare a donatorilor de sânge și componente sangvine și alimentația lor;
- 25) sumele primite de către persoanele fizice asigurate sub formă de granturi/ajutoare financiare cu titlu gratuit, acordate de instituții internaționale și naționale, de organizații (fundații) internaționale de binefacere, precum și de agenți economici;
- 26) sumele plătite pentru dreptul de autor și cele obținute în baza unei convenții civile, cu excepția veniturilor obținute conform contractelor pentru executarea de lucrări sau pentru prestarea de servicii;
- 27) sumele plătite, conform legislației, pentru implementarea invențiilor și propunerilor de raționalizare, precum și pentru dreptul de autor asupra acestor invenții și

propuneri;

28) ajutorul material acordat din mijloacele sindicatelor și patronatelor, în limita unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat anual de către Guvern, per angajat anual, cu excepția ajutorului acordat în caz de deces și/sau boală a angajatului sau a rudelor și/sau afinilor de gradul I ai acestuia;

29) compensațiile și indemnizațiile unice pentru absolvenții instituțiilor de învățământ în primii 3 ani de activitate, acordate conform art.11 din Legea ocrotirii sănătății nr.411/1995 și art.134 alin.(5) și (6) din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014;

30) indemnizația unică în cazul reducerii capacității de muncă sau în cazul decesului lucrătorului în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, acordată conform art.18 din Legea securității și sănătății în muncă nr.186/2008;

31) sumele de compensare a pagubelor suportate de angajați în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, acordate în temeiul Legii nr.278/1999 privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei cauzate angajaților în urma mutilării sau a altor vătămări ale sănătății în timpul exercitării obligațiilor de serviciu;

32) ajutorul financiar, premiile și indemnizațiile obținute de către sportivi, antrenori și tehnicieni de la Comitetul Internațional Olimpic, Comitetul Național Olimpic și Sportiv din Republica Moldova, federațiile și asociațiile sportive naționale și internaționale, bursele sportive și indemnizațiile acordate loturilor naționale în vederea pregătirii și participării la Jocurile Olimpice și la competițiile internaționale oficiale;

33) Premiul Național al Republicii Moldova în domeniul literaturii, artei, arhitecturii, științei și tehnicii, precum și premiile elevilor, în mărimile stabilite în actele normative în vigoare, pentru performanțele obținute în cadrul olimpiadelor și concursurilor raionale, orășenești, municipale, zonale, republicane, regionale și internaționale;

34) recompensa acordată membrilor gospodăriilor (familiilor) pentru participarea la sondajele selective efectuate de către organele de statistică;

35) compensațiile sau despăgubirile pentru daunele materiale și pagubele morale, cu excepția despăgubirii achitate sub formă de salariu pentru absența forțată de la muncă;

36) sumele obținute de către deținătorii patentei de întreprinzător în urma executării de lucrări sau prestării de servicii aferente genului de activitate incluse în patenta de întreprinzător;

37) drepturile bănești aferente restituirii cheltuielilor și plăților compensatorii ce țin de executarea obligațiilor de serviciu ale militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă din organele apărării naționale și de ocrotire a normelor de drept, de securitate a statului și de ordine publică, plătite din bugetul de stat, și anume:

- a) solda militarilor în termen, a elevilor și a cursanților (studentilor) instituțiilor de învățământ din domeniul militariei și ai instituției de învățământ superior cu statut de mare unitate specială, în mărimile stabilite de către Guvern;
- b) diurnele plătite conform actelor normative în vigoare;
- c) indemnizația unică, în mărimea stabilită de către Guvern, acordată militarilor încadrați în serviciul militar pe bază de contract, imediat după încheierea serviciului în termen și numirea în funcție;
- d) indemnizația de transfer, în mărimea stabilită de către Guvern, acordată militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă care îndeplinesc serviciul militar prin contract, în caz de transfer la un alt loc permanent de îndeplinire a serviciului militar care necesită mutarea într-o altă localitate;
- e) compensația bănească, echivalentă normelor de asigurare cu rație alimentară și echipament, în mărimea stabilită de către Guvern;
- f) compensația bănească pentru închirierea spațiului locativ;
- g) compensația bănească pentru procurarea sau construcția unui spațiu locativ;
- h) indemnizația unică, în mărimea stabilită de către Guvern, plătită absolvenților instituțiilor de învățământ din domeniul militariei și ai instituției de învățământ superior cu statut de mare unitate specială;
- i) indemnizația lunară, în mărimea stabilită de către Guvern, acordată rezerviștilor, militarilor în rezervă chemați la cantonamente și cetățenilor încorporați pentru pregătirea militară obligatorie;
- j) indemnizația lunară corespunzătoare categoriei de salarizare pentru efectivul de trupă și corpul de comandă al instituțiilor penitenciare din municipiul Bender, precum și pentru colaboratorii detașați la aceste instituții;

38) compensația bănească acordată din bugetul de stat persoanelor beneficiari ai Programului de stat „Prima casă” în modul stabilit de către Guvern;

40) compensațiile bănești anuale acordate personalului didactic din învățământul general public conform modului stabilit de către Guvern;

41) plățile efectuate de angajator pentru testarea salariaților în vederea depistării prezenței virusului SARS-CoV-2 și pentru vaccinarea salariaților împotriva SARS-CoV-2.

Legea este valabilă. Relevanța verificată la 03.09.2021